

CONTRIBUȚII PRIVIND ÎMBOGĂȚIREA SORTIMENTULUI DE PLANTE DECORATIVE (II)

GEORGETA TEODORESCU, PROFIRA VIDRAȘCU

Cette travail est la matérialisation des expérimentations entreprennent de notre collectif (G.B.I.) dans l'action de contribuer à l'enrichissement de l'assortiment de plantes, destiné à rendre hommage aux jardins de fleurs, aux parcs et aux appartement.

On prend en étude 12 taxons qui se remarquent par une série de qualités: culture et possibilités de multiplications faciles; culture dans des substrats et des expositions variés; caractères ornamentals concernant les feuilles, les fleurs ou les fruits.

În întreprinderea de adunare și grupare în colecții a plantelor de interes științific sau/și estetic, Grădinile botanice ocupă un loc prioritar prin varietatea materialului biologic luat în studiu cât și prin amploarea cercetărilor întreprinse.

Prezenta lucrare este concretizarea experimentelor întreprinse de colectivul nostru (Grădina botanică Iași) în acțiunea de a contribui la îmbogățirea sortimentului de plante destinat să orneze grădinile de flori, parcurile și apartamentele, continuând observații asupra unor taxoni cu calități ornamentale [2,8,9,10]. Se face descrierea botanică a 12 taxoni provenind din sectoarele Complexului de Sere, Flora Globului și Ornamental; sunt incluse observații privind comportamentul acestora în condiții microstaționale de cultivare, date asupra posibilităților de înmulțire, diferite utilități; sunt accentuate calitățile decorative ale frunzelor, florilor și fructelor. Relativ la aspectele abordate, literatura românească de specialitate [7] este săracă în

date, în timp ce manualele și enciclopediile horticole străine rezervă spații mai ample [3,4,5,6].

1. *Acuan illinoensis* (Michx.) Kuntze.- mimoză din Illinois Fam. *Leguminosae*. Plantă perenă, originară din preeriile Americii de Nord. Tulpina este erbacee, ascendentă, glabră, muchiată; frunzele scurt pețiolate sunt bipenate cu foliole obtuze, numeroase și cu stipele mici. Florile alb-verzui sunt mici, numeroase, grupate la capătul pedunculilor axilari. Fructele-păstăi oblonge sau lanceolate (1,5-2 cm lg.), puternic curbate sunt ușor imprimate între semințe.

În G.B.I. este cultivată în aer liber, condiții în care degeră întreaga parte aeriană (se reface însă, viguros în fiecare an). Preferă soluri ușoare cu un bun drenaj și o expoziție însorită. Înflorirea are loc pe tot parcursul verii (din mai până la căderea brumelor). Este decorativă atât prin frunzișul fin cât și prin florile numeroase și delicate. Fructele uscate se pot folosi cu porțiuni de tulpină, în aranjamente florale.

2. *Allium karataviense* Regel. Fam. *Liliaceae*. Originară din Turkestan. Plantă perenă (bulb ovoid); frunzele sunt foarte largi, plane, glauce, frecvent cu dungi de culoare verde-violet. Înfloarește în luna mai, având flori albe grupate în umbele dense, globuloase (15 cm înălțime).

3. *Allium oreophilum* C. A. Mey. Fam. *Liliaceae*. Originară din Turkestan. Perenă, prezentând un bulb rotunjit, alb-membranaceu; frunzele (2-3) sunt lineare, plane, flasce, ascuțite la vârf și glauce. Înfloarește în luna mai; florile sunt de culoare roz cu dungi mai închise la culoare; sunt dispuse în umbele laxe, hemisferice; tija floriferă este viguroasă, erectă.

Cele două specii de *Allium* (*A. karataviense* și *A. oreophilum*) au talie mică, sunt decorative în perioada de înflorire; pot fi folosite la amenajarea grădinilor alpine, stâncăriilor sau plantate (în grupuri) sub arbori și arbuști; de asemenea, la decorarea platbandelor în asociere cu specii gazonante (*Cerastium grandiflorum*, *Phlox subulata*) și cu alte plante ce au înflorire de primăvară (*Alyssum*, *Aubrieta*, *Arabis*). Se pot cultiva în teren uscat și expoziție însorită; pot fi lăsate mai mulți ani pe același loc. Se înmulțesc ușor prin bulbi, sau prin semințe. Bulbii se pot forța (ca și lalelele) pentru a avea plante înflorite în lunile de iarnă. Fructificațiile uscate pot fi folosite în aranjamente florale sau la alcătuirea buchetelor.

- Grădina botanică Iași

4. *Allium giganteum* Regel. Fam. *Liliaceae*. Originar din Himalaia. Prezintă un bulb globulos (5-8 cm în diametru); frunzele (6-9) pornind de la baza tulpinii (scapus) sunt în formă de panglică, flasce, glaucescente, (45 cm. lg. și 5 cm. lăț.). Florile sunt numeroase, formând o umbelă densă, globuloasă (10 cm diametru); periantul este de culoare violet intens (5 mm lg.), cu segmentele etalate. Axa floriferă este erectă de 1-1,30 metri înălțime; înflorește în luna iunie.

5. *Allium sphaerocephalon* L. Fam. *Liliaceae*. Specie indigenă, răspândită în Europa Centrală, de Sud și Sud-Est. Perenă prin bulbul ovoidal sau globulos-ovoidal (15-25 mm). Frunzele (3-5) sunt glaucescente, semicilindrice, fistuloase cel puțin la bază, netede, mai scurte decât tulpina. Scapus de 60-100 cm, neted, plin. Inflorescența este sferică sau alungit-ovoidală, densă (15-50 mm diametru) fără bulbili. Florile sunt la început verzi apoi devin violacee, cu staminele exerte. Semințele negre sunt alungite, zbârcite. Înflorește în lunile iulie-august.

Allium giganteum și *A. sphaerocephalon* sunt specii de talie mare și înflorire de vară. Pot fi folosite cu succes în grupuri izolate (pe peluze) sau în combinație cu *Gaillardia pulchella*, *Tagetes patula*, *Eschscholzia californica* (pe platbande). Inflorescențele pot fi folosite ca flori tăiate (fiind de mare interes prin dimensiunea și forma umbelei cât și prin culoarea intensă a florilor); fructificațiile uscate dau lenjeritate buchetelor de iarnă, împreună cu alte nemuritoare (*Helichrysum*, *Gomphrena*, *Acroclinium*) sau pot fi utilizate în aranjamente florale [9].

6. *Asphodelus albus* Mill. Fam. *Liliaceae*. Răspândit în sudul Europei. Plantă perenă (până la 1 m înălțime), cu rădăcini tuberizate. Tulpina este plină, simplă sau puțin ramificată. Frunzele de culoare verde întunecat, sunt brăzdate și înserate în spirală. Florile sunt grupate în raceme simple (1,5 – 2,5 cm lg.) cu tepale albe și (de obicei) nervura mediană de culoare brună. Fructul (capsulă) globulos sau oval (8-11 mm), cu valve brun-negriceoase, subțiri, cu marginile reflectate în afară și 4-6 nervuri transversale.

7. *Asphodelus albus* Mill. *subsp. villarsii* (Verlot ex Billot) J.B.K. Richardson et Smythies (*A. villarsii* Verlot ex Billot). Răspândit în Sud-Vestul Europei. Se deosebește de forma tipică prin bracteele alb-scarioase și fructul de dimensiuni mai mari (16-20 × 18-25 mm).

8. *Asphodelus fistulosus* L. Fam. *Liliaceae*. Răspândit în reg. mediteraneană. Plantă perenă, glabră, cu tulpină simplă sau spre vârf ramificată dichotomic; frunzele sunt înguste (1-3 mm), semicilindrice, glanduloase,

înserate în spirală. Florile mici, grupate într-un racem lax, prezintă bractee albicioase; periantul (8-12 mm lg) alb sau roz prezintă o carenă verde sau purpurie. Fructul mic (4-6 mm lg.) subglobulos este o capsulă cu valve trunchiat emarginate la vârf, cu marginile plane și 2-3 brazde transversale.

Taxonii descriși, ai genului *Asphodelus*, sunt decorativi în special în perioada de înflorire (sfârșitul lunii mai – iunie). Se înmulțesc ușor prin semințe și despărțirea tufelor. Preferă o expoziție însorită și un sol calcaros, însă se dezvoltă bine și în orice alt sol de grădină. Sunt plante mediteraneene rezistente în climatul nostru (G. B. I.), care necesită o ușoară protecție în perioada de iarnă. Pot fi folosite în grupuri izolate (pe peluze) sau în asociații cu plante gazonante (*Cerastium grandiflorum*, *Aubrieta deltoides*, *Iberis sempervirens*).

9. *Pilea cadierei* Gagnep. et Guill. Fam. *Urticaceae*. Plantă perenă cu tulpina dreaptă, ușor muchiată, umflată la mijlocul internodurilor. Exemplarele bătrâne pot atinge 35 cm înălțime având tija aplecată și lipsită de frunze (în partea bazală); uneori sufrutescentă. Frunzele sunt opuse, oval-obtuze (8-10 cm lg.) pe partea superioară verde strălucitor, cu două benzi argintii longitudinale marmorate pe margini; verde pal dedesubt și dințate în treimea superioară.

Inflorescența este dioică, axilară, fără interes decorativ.

10. *Pilea microphylla* (L.) Liebm. (*P. muscosa* Lindl.; *P. callitrichoides* Kunth.). Originară din America de Sud. Plantă perenă, care formează tufe mici (10-15 cm înălțime) cu ramurile etalate; frunzele sunt opuse, foarte mici (0,1-0,5 cm lg.) verde strălucitor; florile ne semnificative sunt reunite în cime.

11. *Pilea nummulariifolia* (Sw.) Wedd. Originară din America de Sud. Plantă perenă, cu tulpini fragile, târâtoare (trasante), care emit rădăcini adventive în contact cu solul. Frunzele sunt cordiforme, cu marginea crenată, pubescente, de culoare verde-gălbui (2-3 cm lg.), cu stipele membranoase (0,2 cm lg.).

12. *Pilea spruceana* Wedd. Originară din Peru. Specie de talie mică (10-15 cm) cu port compact, ramificat. Frunze ovale (2,5-5 cm lg.), pubescente, cu nervura mediană și cele două laterale invaginate la fața superioară și proeminente la cea inferioară (la fel și nervurile de ordin secundar); verde-cenușiu sau roșu-marونیu pe fața superioară și verde-roșcat pe cea inferioară; frunzele tinere prezintă o culoare mai intensă; stipele membranoase cu marginea ondulată (0,4 cm lg.). Florile grupate în cime (terminal).

Genul *Pilea*, este originar din zonele tropicale ale globului și cuprinde circa 160 specii erbacee, anuale sau perene. Frunzele sunt opuse trinervate. Florile monoice sau dioice sunt dispuse în cime, în axila frunzelor. Speciile descrise (colecția G.B.I.) – incluse în categoria plantelor cu frunze decorative – sunt cultivate cu succes în serele noastre. *Pilea nummulariifolia* cu port pendent poate servi la ornarea stâncăriilor sau în vase suspendate. *P. microphylla* este atrăgătoare prin frunzele mărunte, asemănătoare mușchiului de pădure. Poate fi cultivată și ca o curiozitate: după udare, anterele izbucnesc brusc și polenul este împrăștiat formând un mic nor alb. Deși recent introdusă în cultură (1938), *P. cadierei* este fără îndoială cea mai frumoasă specie a genului; se dezvoltă foarte bine plantată direct în sol (sere temperate), dezvoltând tufe mari și viguroase. Periodic necesită tăieri pentru regenerarea și ramificarea exemplarelor bătrâne; cu această ocazie se vor recolta și butași (pe tot parcursul anului). Înmulțirea se face prin butași, despărțirea tufelor și semințe (*P. microphylla*). Sunt plante decorative în tot timpul anului (impresia estetică fiind asigurată de aparatul foliar); se pot cultiva în ghivece (mai mult largi decât adânci) sau direct în sol. Necesită udări repetate cu apă la temperatura mediului. *P. cadierei* și *P. spruceana* (mai rezistente) pot fi plantate în exterior, în perioada de vară.

Concluzii

- Sunt luați în studiu 12 taxoni din care 8 se pot cultiva în aer liber iar 4 sunt recomandați pentru ornarea spațiilor din interior (sere, spații de locuit ș.a.)
- Taxonii prezentați se remarcă printr-o serie de calități:
 - cultură și posibilități de multiplicare facile;
 - cultivate în terenuri și expoziții variate;
 - însușiri ornamentale legate de habitus (foliatură, flori sau fructe).

BIBLIOGRAFIE

1. Britton L.N. and Brown A.H., 1970 – *An illustrated Flora of the Northern United States and Canada*, t. I, Dover Publ., New York.
2. Burduja C., Vidrașcu Profira, 1984 – *Acta Botanica Horti Bucurestiensis*, București: 295-300.

GEORGETA TEODORESCU, PROFIRA VIDRAȘCU

3. Encke F., 1958-1961 – *Pareys Blumengärtnerei*, t. I,II, Paul Parey Verlag, Berlin.
4. Grisvard P. et all., 1964 – *Le bon jardinier*. Encyclopédie horticole, 152 éd., t. I,II, Ed. La Maison Rustique, Paris.
5. Grunert Ch., 1971 – *Zimmerblumen*, Deutscher Landwirtschafts verlag, Berlin.
6. Nicholson G., 1981 – *Dictionnaire pratique d'horticulture et de jardinage*, t. I,II, Ed. Jeanne Laffitte, Marseille.
7. Preda M., 1979 – *Floricultura*, Ed. Ceres, București.
8. Teodorescu Georgeta, 1982 – Culegere de stud. și artic. de biol., Univ. Iași, t. II, Iași: 75-83
9. Teodorescu Georgeta, Vidrașcu Profira, 1987 – Culegere de stud. și artic. de biol., Univ. Iași, t. III, Iași: 53-58.
10. Vidrașcu Profira, Teodorescu Georgeta, 1988 – Cercet. Agron. în Moldova, t. II, Iași: 133-136.
11. Zander R., 1972 – *Handwörterbuch der Pflanzennamen*. 10 Aufl. E. Ulmer Verlag, Stuttgart.
12. * * *, 1966 – *Flora R. S .R.*, t. XI, Ed. Acad. București.